

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 525 | י"ח כסלו חשון תש"ע | 25.11.10 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kav-lahinuch.co.il
מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: היסמין 1 רמת אפעל | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

דו"ח; חברות המתמחות בארגון ותפעול זכות במכרזי משה"ח גם בתחומים חינוכיים ופדגוגיים

המרכז לפיתוח תוכניות לימודים במשה"ח לשלושה מיליון ש"ח לשנה בלבד. כיום נעשים התכנון והפיתוח של תוכניות הלימודים במערכת החינוך בעיקר על ידי שני גופים – מטח, שהוא מלכ"ר בבעלות משותפת של המדינה וקרן רוטשילד, והמרכז להוראת המדעים, השייך למועצה להשכלה גבוהה.

על פי הדו"ח, בעייתית במיוחד היא השותפות של משה"ח עם מספר קרנות ומלכ"רים, המשמשים כקבלני משנה של המשרד. השותפים המרכזיים הם: קרן יד הנדיב, קרן קרבי, קרן סקט"א-רש"י, מכון ברנקו וייס, חברת המתנ"סים והאגודה לקידום החינוך.

עורכי הדו"ח מציינים, כי הקרנות והמלכ"רים פועלים בדרך כלל ממניעים חיוניים ועל פי מטרות חינוכיות. עם זאת, ההתקשרות של משה"ח עם הקרנות והמלכ"רים כקבלני משנה לא תמיד עולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי.

(המשך בעמ' 3)

חלקו הארי של תקציב משה"ח משמש כידוע לתשלום משכורות לעובדי ההוראה. משאר התקציב מתפרנסים במידה הולכת וגדלה קבלני משנה – חברות עסקיות, קרנות ומלכ"רים. כך עולה מדו"ח בשם "היבטים של הפרטה במערכת החינוך", שפרסם בשבוע שעבר מכון אדווה.

במבוא לדו"ח מציינים המחברים, כי מערכת החינוך בישראל מבוססת עדיין על תשתית ציבורית חזקה; מרבית שעות הלימוד הן במימון ציבורי ומרבית המורים מועסקים על ידי משה"ח או הרשויות המקומיות. עם זאת, מתקיימת מזה עשרות שנים מגמה של הפרטה במערכת החינוך, ומשקלם של ההורים, המלכ"רים, הקרנות והגופים המסחריים הולך ומתעצם.

כך, למשל, מפותחות כיום מרבית תוכניות הלימודים על ידי גופים חיצוניים למשה"ח. בדו"ח מצוין, כי בעבר פותחו מרבית תוכניות הלימודים על ידי משה"ח, באמצעות ועדת תוכנית לכל מקצוע, שבראשה עמד איש מדע בכיר בתחום הדעת. בשנים האחרונות התכווץ תקציב

במסגרת הגמשת מערכת החינוך; תופעל תוכנית חדשה לפתיחה מבוקרת של הרישום לבתי"ס היסודיים

היסודי שבו ילמד ילדם. לדבריה; "אנחנו מאמינים שהפתיחה המבוקרת תיתן מענה טוב לרצונותיהם של הורים ותלמידים ותמנע פתיחת בתי"ס פרטיים".

(המשך בעמ' 2)

ראשי משה"ח סבורים, כי הגמשת מערכת החינוך הרשמית עשויה להגביר את שביעות הרצון של ההורים והתלמידים, ולמנוע את התרחבותה של תופעת בתי"ס הפרטיים. אחת מהפעולות בנושא זה שבה יחל בקרוב משה"ח, היא פתיחה מבוקרת של הרישום לבתי"ס היסודיים. על כך מסרה מנהלת גף ניסויים ויוזמות במשה"ח, גנית וינשטיין, בראיון לקו לחינוך. וינשטיין עומדת בראש ועדה שגיבשה את תוכנית הפתיחה המבוקרת של הרישום לבתי"ס. במסגרת התוכנית יוכלו ההורים לבחור בביה"ס היסודי שבו ילמד ילדם מבין מספר בתי"ס, באזור שיוגדר למטרה זו. פתיחת הרישום המבוקרת תתחיל כניסוי בכמה רשויות מקומיות שיגלו נכונות להשתתף בתוכנית ויעמדו במספר תנאים. לדברי וינשטיין, התנאים להשתתפות בניסוי הם: בתי"ס באזור הרישום יהיו שווים באיכותם; לכל ביה"ס באזור הרישום תהיה אוריינטציה משלו – תחום התמחות מסוים שייחד אותו מבתי"ס האחרים; לפני תחילת ההרשמה לבתי"ס תתקיים פעילות הסברה ושייווק, שבמסגרתה ייחשפו כל האוכלוסיות לתוכנית. לדברי וינשטיין, אסור שיווצר מצב שהורים שאינם דוברים או קוראים עברית, למשל עולים מאתיופיה או מחבר העמים, לא ייחשפו לאפשרויות הבחירה, ולכן בעת הצורך תתקיים הסברה גם באמהרית או ברוסית.

לדבריה, במסגרת יישום התוכנית תילקח בחשבון תנודתיות מסוימת של 15% במספר התלמידים הנרשמים לכל ביה"ס, בהשוואה לרישום בשנים הקודמות. אם ייווצר עודף ביקוש לביה"ס מסוים מעבר לאחוז זה, תתקיים הגרלה בין התלמידים. וינשטיין מציינת, כי מדובר בהגמשה ניכרת לעומת המצב כיום, שבו אין להורים אפשרות לבחור בביה"ס

**טיפול חדשני בקשיי קריאה בעזרת
אותיות הפלא ותולעת ספרים**

התכנית מבוססת על יישום ממוחשב של כלי הוראה מתקנת בתרגול יומיומי.
האימון האינטנסיבי משפר את תפקוד המוח ומקדם את יכולת הקריאה ביעילות מירבית.

בחנוכה נקיים שתי סדנאות להיכרות עם התכנית:

במרכז פיסגה חיפה ביום א' 5.12.10
במרכז פיסגה רמת-גן ביום ב' 6.12.10

לפרטים והרשמה: 04-9947780 | 04-8312730

משה"ח מבהיר; סקר ה-OECD שבו תשתתף ישראל ב-2013 אינו מבחן להערכת המורים

מטרת הסקר היא לסייע למקבלי ההחלטות לגבש מדיניות, המגדירה תנאים הולמים לקידום הוראה אפקטיבית ובתי"ס אפקטיביים. במסגרת המחקר יועברו שאלונים למנהלים ולמדגם מייצג של מורים מ-200 חטיבות ביניים. בתי"ס יידגמו באופן אקראי. על פי המסמך, הסקר כולל איסוף מידע על דרכי ההוראה של המורים, האמונות והעמדות שלהם, התפקוד של המנהיגות הבית ספרית, ההערכה והמשוב שהמורים מקבלים על עבודתם, האקלים הכיתתי והבית ספרי, תחושת המסוגלות של המורים ושיעורי רצונם מהעבודה. במסגרת הסקר תשתתף ישראל גם בניסוי של מחקר וידאו, שבמסגרתו יצולמו שיעורים במתמטיקה בשכבות ז'-ט'. מחקר הוידאו יכלול גם ראיונות מצולמים עם מורים ותלמידים.

במפגש שהתקיים ביום א' השבוע בין שר החינוך, גדעון סער, למזכ"ל ארגון המדינות המפותחות ה-OECD, אנחל גוריה, סוכם על הצטרפות ישראל לשני סקרים בינלאומיים חדשים בתחום החינוך. בכותרת ההודעה שפרסם משה"ח על המפגש, צוטט שר החינוך שהתייחס לאחד הסקרים, ששמו TALIS – Teaching and Learning International Survey כאל מבחן בינלאומי להערכת מורים. מיותר לציין כי פרסום זה עורר תגובות נזעמות בקרב המורים. למחרת פרסם משה"ח הבהרה, שעל פיה TALIS הוא סקר המבוסס על שאלונים למורים ולא מבחן הערכה. בהודעה נמסר עוד, כי נציגי ארגוני המורים הוזמנו להשתתף בוועדת ההיגוי של הפרויקט. ישראל אמורה להשתתף בסקר בשנת 2013. על פי מסמך שפרסמה הראמ"ה – הרשות הארצית למדידה והערכה,

במסגרת הגמשת מערכת החינוך; תופעל תוכנית חדשה לפתיחה מבוקרת של הרישום לבתי"ס היסודיים

החינוך הניסויים. כיום פועלים במערכת החינוך כ-100 בתי"ס וגנים ניסויים. לדברי וינשטיין, ביה"ס הניסויי מקבל ממש"ח לגיטימציה לגבש תורה חינוכית משלו. גף ניסויים ויוזמות מעניק לבי"ס כזה הכשרה בניהול ידע ואיגום משאבים ותוספת קטנה של שעות לימוד. וינשטיין מציינת, כי מנהלים רבים מבקשים להפוך את בתי"ס שלהם לניסויים, אך מגבלות התקציב של גף ניסויים ויוזמות אינן מאפשרות זאת. לדבריה, בבתי"ס הניסויים נוצרת תרבות בית ספרית של חדשנות ויצירתיות, הגורמת לשיעורי רצון גדולה בקרב ההורים והתלמידים ול"גאוות יחידה". כתוצאה מכך, בבתי"ס הניסויים יש הרבה פחות אלימות ותופעות שליליות אחרות מאשר בבתי"ס אחרים. כ-30 מוסדות חינוך, המקיימים את הניסוי כבר למעלה מחמש שנים, הפכו למרכזי הפצה של הניסוי שלהם למוסדות חינוך אחרים. לדברי וינשטיין; "אני מאמינה שאם יהיו הרבה מאוד בתי"ס שיפעלו כמו בתי"ס הניסויים, תמנע שביעות הרצון של האוכלוסייה הקמת בתי"ס פרטיים".

(המשך מעמ' 1)
דרך נוספת שעשויה לסייע למשה"ח להתמודד מול בתי"ס הפרטיים היא פתיחת בתי"ס ייחודיים על אזוריים בתוך החינוך הרשמי. וינשטיין עומדת גם בראש ועדה של משה"ח המאשרת הקמת בתי"ס ייחודיים או העברת בתי"ס ייחודיים מהחינוך המוכר שאינו רשמי לחינוך הרשמי. לדבריה, הוועדה מאשרת ב"ס ייחודי כבי"ס רשמי על אזורי כאשר מדובר במוסד שקיומו חיוני לרשויות המקומיות או לקהילה במרחב שבו מדובר. לפני הענקת הרישיון בוחנת הוועדה אם ביה"ס מקיים עקרונות מוסריים וערכיים כמו שיוויוניות. ישנם בתי"ס ייחודיים על אזוריים שמקבלים רישיון למרות שהם ממיינים מועמדים ללימודים, מכיוון שמדובר בבתי"ס המיועדים לתלמידים בעל כישרונות מיוחדים, כמו בתי"ס לאומנויות או למוזיקה. לבתי"ס הייחודיים, שאינם מתמקדים בנושא דעת המצריך כשרון מיוחד, אסור למיין תלמידים. אלטרנטיבה נוספת לחינוך הפרטי רואה מנהלת גף ניסויים ויוזמות במוסדות

Dr. F. Flex®
Designed for comfort

כשאתם מגיעים אל החנות לבחור נעליים, יש שיקולים נוספים שצריכים להטריד אתכם מעבר למראה ולמחיר. המורים, הינו אחד הסקטורים אשר ברוב שעות עבודתו עומד על הרגליים.

העובדה, שכל משקל הגוף נופל בסופו של דבר על כפות הרגליים, מעצימה את הצורך שהנעליים שאנו נועלים במשך היום יהיו נוחות ומתאימות למבנה כף הרגל. ישנם מאות דגמים של נעליים, אבל, האם שאלתם את עצמכם מהי הנעל המתאימה ביותר בשבילי? האם הנעל אותה אני נועל עונה על הצרכים היומיומים שלי? ויותר מכך, האם היא לא גורמת לי לנזק יותר מאשר לתועלת?!

אנו בחברת Dr. F. Flex, מאמינים שלכל כף רגל יש את הצרכים המיוחדים שלה, ולכן פיתחנו מגוון של נעליים, העונות על הצרכים השונים של כל אחד ואחת. בפתיחת עונת החורף, אנו שמחים להעניק לחברי הסתדרות וארגון המורים 2 הטבות מיוחדות:

- 1. בדיקה חינם לצורך והתאמת מדרסים.**
- 2. 20% הנחה על נעלי Dr. F. Flex.**

את ההטבות ניתן לממש בהצגת כרטיס חבר בתוקף, במכונים האורטופדים המובחרים. מוקד שירות לקוחות המפנה למכון האורטופדי הקרוב למקום מגוריך: 03-6726426

אנו מאחלים לכם חורף בריא עם נוחות מירבית, כפשו את הלוגו Dr. F. Flex

כתובתנו באינטרנט: www.Dr-Flex.com דוא"ל: Dr_F_Flex@walla.com * אין כפל מבצעים והנחות, ט.ל.ח. חברת Dr. F. Flex

דו"ח: חברות המתמחות בארגון ותפעול זכות במכרזי משה"ח גם בתחומים חינוכיים ופדגוגיים

(המשך מעמ' 1)

על פי הדו"ח, ההתקשרות הראשונית של משה"ח עם הקרנות מבוססת על התחייבות מצדן לממן חלק ניכר מהפרויקט, בדרך כלל מחציתו, בתמורה לפטור ממכרז. המשרד מצדו אחראי למימון היתרה. לעתים המימון של החלק שבאחריות משה"ח מוטל על הרשויות המקומיות או ההורים. לאחר מספר שנים מצטמצם חלקן של הקרנות במימון הפרויקט וגדל חלקם של הרשויות המקומיות וההורים. למרות זאת, ממשיות הקרנות ליהנות מפטור ממכרז. בדו"ח מצוין, כי הדוגמה הבולטת לכך היא קרן קרב. בראשית ההתקשרות של קרן קרב עם משה"ח, התחייבה הקרן לממן 30% מעלות תוכנית ההעשרה שהיא מפעילה. במהלך השנים הלך וירד חלקה של הקרן במימון והסתכם בשנת 2008 ב-8% בלבד. בשנה זו מימן משה"ח 36% מעלות התוכנית והרשויות המקומיות וההורים - 56%.

דוגמה נוספת היא קרן סקט"א-רש"י. הקרן מפעילה במערכת החינוך תוכניות רבות, ובהן מפעל ההזנה הממשלתי. בדו"ח נטען, כי הקרן זכתה במכרז להפעלת מפעל ההזנה על סמך התחייבותה לממן אותו בסכום של שישה מיליון דולר לשנה מתקציבה, למשך שלוש שנים. בפועל עמדה התרומה של הקרן לתוכנית על כמחצית מסכום זה בלבד.

על פי הדו"ח, בעיה נוספת של התקשרות משה"ח עם מלכ"רים וקרנות היא, שלמשרד אין בקרה תקציבית מסודרת על פעילותם, למשל על זליגת תקציבים בין פרויקטים שונים שהם מפעילים. כך חלק ניכר מהתוכניות שמפעילות קרנות ועמותות במערכת החינוך יועדו במקור לבתי"ס ביישובים חלשים. למרות זאת, משתמשות הקרנות בתקציביהן גם להפעלת אותן התוכניות ותוכניות נוספות ביישובים מבוססים, ותקציבים המיועדים לאוכלוסיות חלשות מוסטים לאוכלוסיות חזקות. כמו כן הקרנות הן האחראיות על התכנון וההפעלה של הפרויקטים ועל הפיקוח עליהם, ומעורבותו של משה"ח בתחומים אלו מצומצמת. בעיה זו אינה קיימת בהתקשרויות של משה"ח עם גופים מסחריים, שעל פעולתם עורך המשרד בקרה תקציבית מסודרת. בדו"ח נטען, כי בכך שמשה"ח מעניק את הפיקוח על פרויקטים במערכת החינוך לקרנות, הוא מוותר למעשה על סמכויות שלטוניות ומעבירן לקבלני משנה.

הקרנות והעמותות גם מקימות מנגנונים פדגוגיים ומינהלתיים, הפועלים במקביל למנגנונים של משה"ח. קרן קרב, למשל, מפעילה יחידה פדגוגית, יחידת מחקר ופיתוח ויחידת הערכה, ופעילותה התרחבה בשנים האחרונות מעבר

לתוכנית ההעשרה. הקרן מציעה כיום, בין היתר, מחקרי הערכה לפרויקטים חינוכיים ושירותי ייעוץ והערכה למחלקות החינוך ברשויות המקומיות. בדו"ח נטען, כי המנגנונים שמקימות הקרנות נוגסים מתקציבי הפרויקטים, הממומנים בחלקם מהתקציב הציבורי. בעיה נוספת היא שהקרנות או קבלני המשנה שלהן מעסיקים אלפי עובדי חינוך כעובדים ארעיים. חלק מעובדים אלו אמנם מועסקים בחוזה אישי ובתנאים טובים, אך רבים מהם מועסקים על בסיס שכר שעה וללא כל ביטחון תעסוקתי. בדרך זו מועסקים עובדי חינוך בתוכניות ההעשרה, פרויקטים שונים באגף שח"ר, תוכניות תגבור והכנה לבגרות ועוד. כתוצאה מכך נוצר במערכת החינוך מעמד של עובדי קבלן. הדו"ח מתייחס גם לחברות מסחריות הפועלות כקבלני משנה של משה"ח. בעבר העניקו למשרד שירותים מספר מלכ"רים המתמחים בחינוך. בדו"ח נטען, כי כיום מרבית החברות הפועלות כקבלני משנה של משה"ח מתמחות בארגון ותפעול ולא בחינוך, אך זכות במכרזי משה"ח גם כשמדובר בפרויקטים פדגוגיים. לחברות אלו יש מנגנון ניהולי ותפעולי קבוע, והן שוכרות באמצעות מיקור חוץ (outsourcing) את כוח האדם המקצועי הנדרש לביצוע הפרויקטים. כך קורה שהחברה המשמשת כקבלן משנה של משה"ח מעסיקה בעצמה קבלני משנה לביצוע הפרויקט שבו זכתה. בדו"ח מצוין, כי לא ברור עד כמה השימוש של המשרד בקבלני משנה חוסך כסף לקופת המדינה, בהתחשב בעובדה שמדובר בחברות הפועלות למטרת רווח ומעסיקות בעצמן קבלני משנה - שגם הם פועלים למטרת רווח. כמו כן, כאשר חברה מסחרית זוכה במספר מכרזים, היא צוברת ניסיון במערכת החינוך, המעניק לה יתרון במכרזים נוספים. נוצרה מציאות שבה מספר מצומצם של חברות זוכות בחלק ניכר מהמכרזים שמפרסם משה"ח. בין החברות האלו בולטת חברת מרמנת, המתמחה בארגון וניהול פרויקטים באמצעות העסקת קבלני משנה. רשימת לקוחותיה של מרמנת כוללת רבים מאגפי משה"ח; המינהל למדע וטכנולוגיה, האגף לחינוך יסודי, אגף שח"ר, האגף לחינוך מבוגרים, מינהל חברה ונוער, אגף הבחינות ועוד. חברה נוספת המפעילה פרויקטים רבים עבור משה"ח היא טלדור. על פי הדו"ח, בשנים האחרונות זכתה החברה בתשעה מכרזים גדולים של משה"ח. משה"ח אינו מפרסם נתונים על היקף ההתקשרות שלו עם שתי החברות, אך על פי פרסומים בכלי התקשורת הוא עומד בשנים האחרונות על עשרות מיליוני שקלים לשנה.

יעוץ למורים מנהלים וועדים

הזכויות שלך צריכות בדיקה תקופתית אצל עיריית זהבי

האם הינכם מודעים לכל הזכויות להן הינכם זכאים? מה הן הזכויות המגיעות לכם ביציאה לפנסיה? לא תמיד אפשר לממש מחר את מה שמגיע לכם היום - אז למה לחכות? באווירה נינוחה

פגישה ושכרה בצידה

יעוץ מקצועי עדכני ודיסקרטי

הינכם מוזמנים:

- לייעוץ לקראת פרישה.
- לייעוץ בנושאי שנת שבתון.
- לבדיקה רגילה של רכיבי שכר וזכויות.
- לייעוץ בנושאי מחלות ו/או

עיקרי נושאי הייעוץ:

- פנסיה.
- כדאיות פרישה מעבודה.
- תכנון הקריירה.
- ייעוץ והכוונה בעזיבת מערכת החינוך.
- הדרכה וליווי במו"מ מול מעסיקים.
- פיצוי פיטורין.
- בדיקת השכר ומרכיביו.
- גמולים.

לשבתון יוצאים בראש שקט
09-9542108

■ התקיים הכנס הראשון לבתי"ס המשתתפים בפרויקטים בינלאומיים לקיימות – הכנס הארצי הראשון לפרויקטים חינוכיים בינלאומיים בנושא קיימות – שמירת האזון בין האדם, החי והצומח, התקיים החודש במרכז דוידסון לחינוך מדעי במכון ויצמן. בכנס השתתפו המדריכות הארציות של משה"ח לנושא הקיימות, מפקחים, מנהלים ומורים מבתי"ס בכל המגזרים הנוטלים חלק בפרויקטים. כמו כן השתתפו בכנס נציגים משגרירות ארה"ב ומהאיחוד האירופי. לדברי מרכז ומנחה הפרויקטים הבינלאומיים לקיימות במשה"ח, פריד חמדאן, משתתפים השנה בפרויקטים 152 בתי"ס. מטרת הכנס היא לקדם

לדברי מרכז ומנחה הפרויקטים הבינלאומיים לקיימות במשה"ח, פריד חמדאן, משתתפים השנה בפרויקטים 152 בתי"ס.

את שילוב הפרויקטים בתוכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה בבתי"ס היסודיים ובחטיבות הביניים ובמסגרת "תוכנית שני השרים" (שר החינוך, גדעון סער, והשר להגנת הסביבה, גלעד ארדן) לקידום הקיימות כאורח חיים בית ספרי.

אחד מהפרויקטים נקרא GLOBE – The Global Learning and Observations to Benefit the Environment.

מדובר בפרויקט חקר מתקדם, המתקיים בחסות סוכנות החלל האמריקנית נאס"א ואוניברסיטת קולורדו בארה"ב. בפרויקט משולבים לימודים תיאורטיים על תופעות אקלים עולמיות ותצפיות מעקב אחר מזג האוויר שעורכים התלמידים. נתוני התצפיות מתועדים באתר האינטרנט של הפרויקט. בפרויקט משתתפים 85 חטיבות ביניים ובתי"ס יסודיים מרחבי הארץ. במהלך הכנס הציגו תלמידים מבתי"ס בטיבה את תוצרי עבודתם במסגרת פרויקט GLOBE.

פרויקט נוסף נקרא SEMEP – South-Eastern Mediterranean sea. זהו פרויקט של אונסקו – ארגון החינוך, המדע והתרבות של האו"ם, העוסק בהיבטים סביבתיים שונים המאפיינים את מדינות אגן הים התיכון והשלכותיהם החברתיות, הכלכליות והתרבותיות. בארץ הפרויקט מתקיים במספר תיכונים, במסגרת הסדנה הסביבתית ועבודת הגמר במגמת מדעי הסביבה. במסגרת הפרויקט עורכים התלמידים עבודות חקר בנושאים הקשורים לקיימות באזור מגוריהם. כל שנה משתנה הנושא המרכזי של העבודות, על פי החלטת נציגי המדינות המשתתפות בפרויקט. בסוף השנה מציגים נציגי המדינות את עבודות

■ נפתח מסלול ראשון להכשרת מורים כוללים בחינוך

היסודי להוראת מדעים – כ-30 מורים כוללים מבתי"ס יסודיים בחיפה והאזור, החלו בשבוע שעבר את הלימודים בתוכנית תלת-שנתית חדשה להתמקצעות במדעים. התוכנית נערכת במכללה האקדמית לחינוך גורדון בחיפה. מהמכללה נמסר, כי מדובר בתוכנית ראשונה מסוגה בארץ, המכשירה מורים כוללים מהחינוך היסודי ללמד כימיה, פיזיקה וביולוגיה. הסיבה לפתיחת התוכנית היא המחסור במורים למדעים בחינוך היסודי. בגלל המחסור מלמדים את מקצועות המדעים בבתי"ס רבים בחינוך היסודי מורים שלא הוכשרו לכך.

התוכנית היא יוזמה משותפת של המפקחת הארצית למדע וטכנולוגיה, שוש כהן, מפקחת מדע וטכנולוגיה במחוז חיפה, שרה דר, מדריכה מחוזית למדעים ומרצה במכללת גורדון, ענת יעקובוביץ, וראש מכללת גורדון, ד"ר צפורה אשרת. בסיום הלימודים יקבלו המורים תעודת הסמכה להוראת מדעים.

החקר בכנס הפרויקט בחו"ל. נושאי החקר השנה הם "מגוון המינים הקיים בסביבת ביה"ס" ו"גישור בין תרבויות בסביבה הקרובה". פרויקט קיימות נוסף נקרא ENO – Environment On Line. מדובר בפרויקט מתקדם, שבו משולבים לימודים על סוגי עצים וטיפוסי צמחים בסביבת ביה"ס ופעילות לשמירת הסביבה. את הפרויקט יזם משה"ח בפילנד. הפרויקט מופעל בשישה בתי"ס על יסודיים במחוז דרום.

עוד פרויקט הוא ILTER – International Long Term Ecological Research. הפרויקט עוסק במערכת החברתית-סביבתית והקשר שלה לתופעות אקלימיות שונות. בארץ מתקיים הפרויקט בחסות המאר"ג – מערך אקולוגי רב גורמי באוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע. בפרויקט משתתפים בדרך כלל בתי"ס הנוטלים חלק גם בפרויקט GLOBE.

■ תלמידי ביה"ס העל-יסודיים באשקלון ילמדו חינוך פיננסי – תלמידי ביה"ס העל יסודיים באשקלון יחלו בקרוב ללמוד חינוך פיננסי. על כך נמסר מעירייה. עוד נמסר, כי התוכנית היא יוזמה משותפת של העירייה והחוג לכלכלה וניהול במכללה האקדמית אשקלון. הניסוי בתוכנית הלימודים בחינוך פיננסי יתקיים באחד מבתי"ס העל יסודיים בעיר, באישור משה"ח. מטרת התוכנית היא להטמיע בקרב התלמידים כלים לניהול כספים בשיקול דעת ובאחריות, דבר שייסייע להם לנהל את דמי הכיס שלהם בתבונה ובהמשך הדרך – את כלכלתם.

לקראת תחילת הפרויקט יתקיים באשקלון בחודש פברואר 2011 כנס בנושא חינוך פיננסי. בכנס ישתתפו נציגים ממשה"ח, משרד האוצר ובנק ישראל וכלכלנים בכירים מחברות השקעה וייעוץ פנסיוני. את הכנס יפיק צוות היגוי בראשותו של סמנכ"ל העירייה וראש אגף החינוך, משה ינאי.

ליהנות מכל עולמות התוכן של בריינפופ במחיר מיוחד!

בריינפופ, עולם של תכנים חינוכיים באתר אחד!

- מאות סרטוני אנימציה ומבדקי ידע במגוון תחומים
- מדע וטכנולוגיה, היסטוריה, תרבות, גיאוגרפיה, מתמטיקה, מורשת, מוסיקה ואמנות ועוד
- מערכי שיעור, פעילויות, ניסויים, שאלות ותשובות ותכנים נוספים

בריינפופ ESL, האתר המוביל ללימודי אנגלית

- תפישה פדגוגית ייחודית ללימוד השפה האנגלית
- החל מהשלבים הראשונים של הלימוד
- קריאה, כתיבה, דיבור, שמיעה, אוצר מילים, דקדוק, לימוד הדרגתי ומובנה
- גישה חווייתית, אינטראקטיבית ומהנה ללימוד והוראת השפה האנגלית

לפרטים נוספים ומידע:

www.brainpop.co.il www.brainpopesl.co.il
service@brainpop.co.il, 1 שלוחה 03-6878989

■ **נכדו של מחיה השפה העברית סיפר לתלמידים על סבו** – במסגרת "שנת השפה העברית" במערכת החינוך, נפגשו לאחרונה תלמידי כתות ג'–ו' בבי"ס אמירים באשדוד עם נכדו של מחיה השפה העברית, אליעזר בן יהודה.

נכדו של אליעזר בן יהודה, הנושא את שם סבו, סיפר לתלמידים את חיייו של סבו, שפעל להחייאת השפה העברית בארץ ישראל בסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה ה-20.

נכדו של אליעזר בן יהודה, הנושא את שם סבו, סיפר לתלמידים את קורות חייו של סבו, שפעל להחייאת השפה העברית בארץ ישראל בסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה ה-20. בסיפורו הדגיש בן יהודה את האהבה הרבה שרכש סבו לשפה העברית, ואת הקשיים הרבים שחווה במהלך פעילותו הבלתי נדלית להפיכתה לשפת היומיום בארץ. ממחוז דרום נמסר, כי נכדו של אליעזר בן יהודה, המתגורר כיום בארצות הברית, הגיע לאחרונה לביקור בארץ. במהלך הביקור מרצה בן יהודה בהתנדבות על פועלו של סבו בבתי"ס.

■ **התלמידים למדו על גרמי השמיים בסיור לילי בנגב** – תלמידי מגמת המצוינות בתיכון אלון ברמת השרון, השתתפו

מחשבים בחינוך

■ **חברי נבחרת הרובוטיקה למדו בתעשייה על מערכות בקרה אוטומטיות** – נבחרת הרובוטיקה של תיכון שוהם החלה לאחרונה בהכנות לקראת התחרות הארצית ברובוטיקה FIRST, שתתקיים בחודש מרס 2011. הנבחרת כוללת תלמידים מכיתות י'–י"ב. במסגרת ההיערכות לתחרות, יצאו חברי הנבחרת לסיור

במסגרת ההיערכות לתחרות, יצאו חברי הנבחרת לסיור להכרת פעולתן של מערכות בקרה רובוטיות.

להכרת פעולתן של מערכות בקרה רובוטיות. הסיור החל במשרד חברת יוניטרוניקס, המייצרת מערכות כאלו ותומכת בקיום הפרויקט בבית"ס. מנכ"ל החברה, חיים שני, הסביר לתלמידים מהו ניהול פרויקטים. שני הסביר כיצד יש לנהל פרויקט באופן יעיל ותוך כדי עמידה בלוח הזמנים, ומהם עבודות צוות יעילה וניהול סיכונים. בתום ההרצאה נסעו התלמידים לבקר במפעל סקופ מתכות בבני עייש ובמרכז ההפצה של חברת תנובה בקריית מלאכי, שבהם מותקנות מערכות בקרה אוטומטיות ורובוטים של חברת יוניטרוניקס. התלמידים גילו עניין רב בסיור ושאלו את מהנדס החברה שאלות על המערכות שבפעולתן צפו.

■ **במכללת אוהלו מגובשת תוכנית להכשרת מורים להוראה בעולם המקוון** – ד"ר שמעון עמר התמנה לאחרונה לראש המכללה האקדמית לחינוך וספורט אוהלו בקצרין. לפני המינוי עבד ד"ר עמר כ-15 שנים בתפקידי פיתוח בכירים בחברת אינטל העולמית. הזיקה לעולם ההייטק הביאה את ד"ר עמר ליזום תוכנית להכשרת מורים בשם "לומדים וחושבים חינוך לעתיד". התוכנית מגובשת בימים אלו בשיתוף עם חברות המחשבים אינטל ואפל–

לאחרונה בסיור לילי לימודי וחוויתי בנגב. הסיור החל אחר הצהריים בביקור במצפה הכוכבים וייז, הסמוך למצפה רמון. מנהל מצפה הכוכבים, האסטרונום אילן מנוליס, הסביר לתלמידים על פעולת הטלסקופ. כששקעה החמה הפעילו התלמידים את הטלסקופ וסייעו בפתיחת כיפת המצפה. לאחר מכן ישבו התלמידים מסביב למדורה, שהקימו בחניון נקרות שבמכתש רמון, והאזינו להסבריו של מנהל מצפה הכוכבים כיצד ניתן לאתר את כוכב הצפון וקבוצות כוכבים בולטות. לאחר מכן הוצב בשטח טלסקופ משוכלל, והתלמידים צפו דרכו במכתשי הירח ובכוכב הלכת צדק וארבעת ירחיו. את הפעילות חתם דיון, שהנחה דוקטורנט לפיזיקה מאוניברסיטת בר אילן, בנושא "משמעות היקום". התלמידים דנו, בין היתר, בסוגייה הפילוסופית "האם גודלו של היקום מוביל בהכרח להכרה בקיומו של האלוהים"? מביה"ס נמסר, כי התלמידים המשיכו להתדיין בסוגייה זו גם במהלך הנסיעה חזרה לרמת השרון, בשעות הבוקר המוקדמות.

■ **תלמידי כיתות ב' ביהוד מונסון לומדים שחמט** – תלמידי כיתות ב' בבית"ס היסודיים ביהוד–מונסון החלו לאחרונה ללמוד במשך שעה שבועית את משחק השחמט. מטרת היוזמה היא לפתח בקרב התלמידים חשיבה מתמטית, ולשמש כפעילות לימודית הפתגית מהשיעורים העיוניים הרגילים. את שיעורי השחמט מעבירים מדריכים מקצועיים לשחמט, המתמחים בעבודה עם ילדים. הפרויקט מתקיים ביוזמת עיריית יהוד–מונסון.

סידס. מטרת התוכנית היא להכשיר מורים כסוכני שינוי, שסייעו לקדם בבית"ס שימוש מושכל בטכנולוגיות המאה ה-21. במסגרת היוזמה כבר הכשירו נציגי אינטל 15 מרצים מובילים במכללה להשתמש בטכנולוגיה מתקדמת לפיתוח דרכי הוראה ולמידה. מהמכללה נמסר, כי בשנת הלימודים הנוכחית יעבירו המרצים את התוכנית לכל הסטודנטים להוראה במכללה, בליווי צמוד של נציגי חברת אינטל. במקביל יותקנו במספר כיתות לימוד במכללה "לוחות חכמים". לדברי ד"ר עמר, "המהלך נועד להזרים למערכת החינוך מורים שיתפקדו כמובילי דעה, המעודכנים בהתאמת הפדגוגיה לצרכי המאה הנוכחית ובפיתוח נתיבי למידה חדשניים ברזי העולם המקוון. המטרה המרכזית הינה לצמצם את הפער העצום הקיים כיום בין המיומנויות של התלמידים בעולם המקוון למיומנויות המורים".

■ **בבי"ס אורט מלטון בבת ים נפתחה כיתה מתוקשבת** – בבי"ס אורט מלטון בבת ים נפתחה השנה כיתה מתוקשבת בשם "ניו-טון". בכיתה לומדים 35 תלמידים משכבת ז'. מרשת אורט נמסר, כי שמה של הכיתה, שפירושו בעברית הוא "קול חדש", מייצג את דרך ההוראה החדשנית המיושמת בכיתה. עוד נמסר, כי בכיתה תופסים מחשבים ניידים קטני ממדים את מקום המחברות, ומשמשים את התלמידים ברוב מקצועות הלימוד. חדר הכיתה מצויד במסך ומקרן. ההוראה בכיתה מותאמת לצרכי הייחודיים של כל תלמיד באמצעות למידה אישית באתר אינטרנט ייעודי. את קצב הלמידה מנטרת מערכת LMS–Learning Management System, לניהול אוטומטי של הלמידה. המערכת מאפשרת למורים לעקוב בכל עת אחר התקדמות התלמידים במקצועות הלימוד. מרשת אורט נמסר, כי שבעת המורים המלמדים את הכיתה הם בעלי מיומנויות הוראה ממוחשבת, ומשתמשים במגוון אמצעי הוראה אינטראקטיביים. כמו כן מתוכננים לתלמידי הכיתה סיורים בחברות הייטק מובילות.

■ חלון הזדמנויות – כ-370 מדריכים מכל המגזרים בצפון השתתפו לאחרונה בכנס מחוזי, בנושא "הערכת עובדי הוראה כחלון הזדמנויות לצמיחה אישית וארגונית". הכנס נערך במלון גולדן קראון בנצרת. בכנס הוצג בפני המדריכים כלי להערכת מורים שפותח על ידי הראמ"ה – הרשות הארצית למדידה והערכה. כלי ההערכה יונהג, החל משנת

בכנס הוצג בפני המדריכים כלי להערכת מורים שפותח על ידי הראמ"ה – הרשות הארצית למדידה והערכה.

הלימודים הנוכחית, בבתי"ס המיישמים את רפורמת אופק חדש. בהמשך הכנס האזינו המדריכים להרצאה של יועץ ארגוני בנושא "מתצפית ומשוב לתצפית ושיח פדגוגי". אחר כך התקיימו דיונים סביב שולחנות עגולים בהנחיית המדריכים המחוזיים, בנושא הערכת מורים והשפעתה על השיח הפדגוגי בבית"ס וקידום הישגיו.

מנח"י

■ "אין מקום לדאגה" – בעקבות שביתת המורים חברי ארגון המורים, לפני כשלוש שנים, התארגנה קבוצת מורים ירושלמיים מהחינוך העל יסודי, מטרת ההתארגנות הייתה להשמיע את קולם של המורים בשיח הציבורי על מערכת החינוך בישראל. הקבוצה, המתכנסת מדי שבועיים, נקראת "פורום מורים ומורות ירושלמי". הקבוצה פועלת בסיוע מכון כרם להכשרת מורים ומנח"י. במסגרת פעילותה, גיבשה הקבוצה מסמך בשם "אין מקום לדאגה – המרחב החינוכי הבית ספרי". בניגוד לשמו האופטימי, המסמך דווקא מעורר דאגה – במסמך מתוארים התנאים הפיזיים הקשים והעזובה בבתי"ס העל יסודיים בירושלים, וההשלכות הפדגוגיות וההתנהגותיות שיש להם על התלמידים והמורים. במסמך משולבות תמונות שצילמו המורים, המתעדות את התנאים בבתי"ס. חלק מהתמונות ומאמר של אחד מחברי הפורום פורסמו בעיתונות היומית. בכנס מכון ון ליר לחינוך, שהתקיים לאחרונה, הקריאה את המסמך אחת מחברות הפורום, מורה בתיכון למדעים ואומנויות בירושלים. מנהל

ופיתוח ויישום תוכניות למניעת שימוש באלכוהול בקרב התלמידים. הכנס נערך על ידי המחלקה לנוער בעירייה, בשיתוף עם מינהל חברה ונוער במחוז תל אביב.

מחוז דרום

■ יעניק תמריצים – ערד נמצאת בשנים האחרונות במשבר תעסוקתי חמור, הגורם לאוכלוסיות חזקות לנטוש את העיר. בשבוע שעבר ביקרו בעיר שר החינוך, גדעון סער, מנכ"ל משה"ח, ד"ר שמשון שושני, וצמרת המשרד. במהלך הביקור הודיע סער, כי משה"ח יגבש תוכנית לחיזוק מערכת החינוך בעיר. לדבריו; "במטרה למשוך אוכלוסיות חדשות וחזקות לעיר, יש צורך לחזק את מערכת החינוך ולחולל מפנה".

ממשה"ח נמסר, כי שר החינוך הנחה את הדרגים המקצועיים בכל אגפי המשרד לערוך מיפוי של הצרכים הייחודיים של העיר בתחומיהם, ולגבש מתווה לתוכנית. סער גם הבטיח, כי ליישום התוכנית תוקצה תוספת תקציב משמעותית. כמו כן הבטיח שר החינוך להפעיל יום חינוך ארוך בבתי"ס בעיר ולהקצות תוספת תקציב לשיפור מבני החינוך וסביבות ההוראה והלמידה. סער הוסיף, כי משה"ח יעניק תמריצים למורים איכותיים שיבואו ללמד במוסדות החינוך בעיר. כמו כן יצטרפו כל בתי"ס היסודיים בעיר לתוכנית להתאמת מערכת החינוך למאה ה-21, שבמסגרתה יצוידו כבר השנה במערכות תקשוב מתקדמות. המורים ישתתפו בהדרכות בנושא הוראה בסביבה מקוונת.

■ עלייה משמעותית – ביה"ס הרב תחומי באופקים מצוין עלייה מרשימה בזכאות לבגרות במועד הקיץ בתש"ע. על כך נמסר במידעון קבוצת עמל, "קולות מהשטח". על פי ניתוח נתוני הבחינות, נמצאו זכאים לתעודת בגרות 60% מבוגרי ביה"ס בתש"ע, לעומת 26% בלבד בתשס"ט. לדברי מנהלת ביה"ס, רחל אוחנה, הישג זה משמעותי במיוחד על רקע הטיפול היסודי של ביה"ס בנושא טוהר הבחינות. לדבריה, בכל שכבות הגיל הוטמעה תוכנית מערכתית בנושא זה. סמנכ"לית קבוצת עמל, ד"ר רונית אשכנזי, בירכה את ביה"ס על העלייה בשיעור הזכאות לתעודת בגרות. לדבריה, התלמידים לומדים ביתר רצינות כאשר ברור להם שתהיה הקפדה בלתי מתפשרת על טוהר הבחינות בבית"ס, והדבר בא לידי ביטוי בעלייה המשמעותית בהישגים.

מנח"י, דני בר גיורא, ששימש במשך 11 שנים כמנהל התיכון למדעים ואומנויות, הגיב על המסמך. בר גיורא שיבח את חברי הפורום על עבודתם, וציין כי העזובה המוצגת במסמך ובתמונות היא תמונת מצב של מה שהמדינה משקיעה בחינוך. לדבריו, בירושלים יש אכן מבני חינוך "במצב נוראי". "מאז נכנסתי לתפקידי אני עסוק בעיקר בהגדלת המשאבים. ברור לי שבלעדיהם יהיה קשה מאוד להשיג שינוי", הוסיף מנהל מנח"י. עם זאת הייתה לבר גיורא ביקורת על חברי הפורום. לטענתו, המורים לא ביקשו אישור לפרסום, שהיה בסגנון של "עיתונות צהובה".

מחוז מרכז

■ מדריכי מוגנות – בחלק מחטיבות הביניים בראשון לציון החלו לפעול "מדריכי מוגנות". המדריכים, שעברו הכשרה מיוחדת לתפקיד, פועלים במסגרת תוכנית "עיר ללא אלימות". המדריכים עוסקים במניעת נשירה סמויה, באמצעות איתור תלמידים המשוטטים מחוץ לכיתות, ובמניעת אלימות ושימוש בסמים בבתי"ס. מעיריית ראשון לציון נמסר, כי מדריכי המוגנות מהווים סמכות לא פורמאלית, המסייעת בשמירה על המשמעת בבית"ס. עוד נמסר, כי המדריכים הם חלק בלתי נפרד מצוות ביה"ס.

מחוז תל אביב

■ מענה מערכתי – בבתי"ס התקיים בשבוע שעבר כנס בנושא התוכנית "הנוער בוחר בערך כדרך". מדובר בתוכנית המשך לתוכנית "הנוער במרכז העניינים", שעליה הכריז משה"ח לפני כשלוש שנים. התוכנית מבקשת לתת מענה מערכתי וערכי לצורכי בני הנוער ברשות המקומית. בכנס השתתפו עשרות מנהלי בתי"ס ומורים מהחינוך העל יסודי, אנשי מקצוע מתחום הנוער, חברי מועצות התלמידים בבתי"ס בחולון ומועצת הנוער העירונית. בין הנושאים שנדונו במסגרת צוותי החשיבה שהתקיימו בכנס; "פיתוח גישה מערכתית רשותית לטיפול בענייני בני הנוער", "השילוב בין החינוך הפורמאלי והחינוך הבלתי פורמאלי" ו"הדרכים לפתח מודעות קהילתית בקרב בני הנוער". במהלך הכנס הציגו בני הנוער תוצרים של התוכנית כמו; שיתופי פעולה בין תנועות הנוער לבתי"ס, הקמת קבוצות התנדבות